

เค้าโครงผลงานที่จะส่งประเมิน

๑. ชื่อผลงาน ผลการศึกษาการใช้ประโยชน์ที่ดินตำบลหนองกระทุ่ม อำเภอกัทพัตน์ จังหวัดอุทัยธานี

๒. บทนำ/ความสำคัญของปัญหา

ตำบลหนองกระทุ่ม ตั้งอยู่บริเวณอำเภอกัทพัตน์ จังหวัดอุทัยธานี มีเนื้อที่ ๖๙,๘๒๖ ไร่ สภาพการใช้ประโยชน์ที่ดิน ได้แก่ พื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง มีเนื้อที่ ๓,๙๖๗ ไร่ หรือร้อยละ ๕.๖๘ ของพื้นที่ตำบล พื้นที่แหล่งน้ำมีเนื้อที่ ๑,๕๐๑ ไร่ หรือร้อยละ ๒.๑๕ ของพื้นที่ตำบล ประกอบด้วย แม่น้ำ ลำห้วย ลำคลอง คลองชลประทาน และบ่อน้ำในไร่นา พื้นที่ป่าไม่มีเนื้อที่ ๒,๑๐๗ ไร่ หรือร้อยละ ๓.๐๒ ของพื้นที่ตำบล พื้นที่เบ็ดเตล็ดมีเนื้อที่ ๗๐๒ ไร่หรือร้อยละ ๑.๐๑ ของพื้นที่ตำบล พื้นที่เกษตรกรรมมีเนื้อที่ ๖๑,๕๔๙ ไร่ หรือร้อยละ ๘๘.๑๕ ของพื้นที่ตำบล ประกอบด้วยการใช้ประโยชน์ที่ดินด้านเกษตรกรรม ต่าง ๆ ดังต่อไปนี้ พื้นที่นา มีเนื้อที่ ๓๔,๑๓๘ ไร่ หรือร้อยละ ๔๘.๘๙ ของเนื้อที่ตำบล พืชไร่มีเนื้อที่ ๒๕,๙๙๒ ไร่ หรือร้อยละ ๓๗.๒๒ ของพื้นที่ตำบล ไม้ยืนต้นมีเนื้อที่ ๘๘๖ ไร่ หรือร้อยละ ๑.๒๗ ของพื้นที่ตำบล ไม้ผลมีเนื้อที่ ๔๒๒ ไร่ หรือร้อยละ ๐.๖๐ ของพื้นที่ตำบล พืชผัก มีเนื้อที่ ๑๙ ไร่ หรือร้อยละ ๐.๐๓ ของพื้นที่ตำบล พืชสมุนไพรและโรงเรือนเลี้ยงสัตว์ มีเนื้อที่ ๕ ไร่ หรือร้อยละ ๐.๐๑ ของเนื้อที่ตำบล และสถานที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำมีเนื้อที่ ๘๗ ไร่ หรือร้อยละ ๐.๑๒ ของพื้นที่ตำบล พืชเศรษฐกิจหลักหรือพืชอัตลักษณ์ (Signature crops) ที่ปลูกอยู่ในปัจจุบันของตำบลหนองกระทุ่ม อำเภอกัทพัตน์ จังหวัดอุทัยธานี ได้แก่ ข้าว ข้าวโพด มันสำปะหลัง และอ้อย ซึ่งปัจจุบันตำบลหนองกระทุ่มประสบปัญหาขาดแคลนแหล่งน้ำในฤดูแล้ง ขาดแหล่งกักเก็บน้ำ ดินความอุดมสมบูรณ์ของดินต่ำ คุณสมบัติของดินไม่เหมาะสมต่อการปลูกพืช ต้นทุนการผลิตสูง และราคาพืชผลทางการเกษตรตกต่ำ ซึ่งจากการใช้ทรัพยากรดินที่ไม่เหมาะสมกับสมรรถนะของที่ดิน หรือการใช้ที่ดินผิดประเภท รวมถึงการใช้ที่ดินต่อเนื่องเป็นเวลานาน เพื่อให้การใช้ทรัพยากรดินเป็นไปอย่างเหมาะสม มีประสิทธิภาพ จึงจำเป็นต้องมีการจัดทำแผนการใช้ที่ดินตำบลหนองกระทุ่ม เพื่อใช้เป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาด้านการจัดการทรัพยากรดินและการวางแผนการใช้ที่ดิน จากสถานการณ์ปัญหาดังกล่าวได้วิเคราะห์ตามยุทธศาสตร์เกษตรและสหกรณ์ ระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๗๙) มุ่งในการแก้ไขจุดอ่อนและเสริมจุดแข็งให้เอื้อต่อการพัฒนาภาคการเกษตรในระยะยาว เพื่อบรรลุวิสัยทัศน์ “เกษตรกรรมมั่นคง ภาคการเกษตรมั่นคง ทรัพยากรการเกษตรยั่งยืน” โดยมีแนวทางไปสู่เป้าหมาย คือ ยุทธศาสตร์ที่ ๑ สร้างความเข้มแข็งให้กับเกษตรกรและสถาบันเกษตรกร ยุทธศาสตร์ที่ ๒ เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและยกระดับมาตรฐานสินค้า ยุทธศาสตร์ที่ ๓ เพิ่มความสามารถในการแข่งขันภาคการเกษตรด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรม ยุทธศาสตร์ที่ ๔ บริหารจัดการทรัพยากรการเกษตรและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน และยุทธศาสตร์ที่ ๕ พัฒนาระบบบริหารจัดการภาครัฐ

แผนพัฒนาจังหวัดอุทัยธานี พ.ศ. ๒๕๖๖-๒๕๗๐ กำหนดวิสัยทัศน์ “เมืองเกษตรปลอดภัย ท่องเที่ยวเชิงนิเวศสุขใจ สังคมอุทัยผาสุก” เป้าหมายของการพัฒนาของจังหวัดอุทัยธานี เพื่อเป็นการเพิ่มพื้นที่เกษตรปลอดภัย ผลผลิตการเกษตร เกษตรแปรรูปมีคุณภาพปลอดภัยและมีมูลค่าเพิ่มขึ้น การสร้างรายได้จากการท่องเที่ยว การจำหน่ายผลิตภัณฑ์ OTOP มีมูลค่าเพิ่มขึ้น การมีรายได้จากการท่องเที่ยวเพิ่มขึ้น การเพิ่มศักยภาพของแหล่งกักเก็บน้ำ การลดการพังทลายของพื้นที่ที่ถูกกัดเซาะ การเพิ่มพื้นที่กักเก็บน้ำเพื่อการเกษตร การอุปโภค บริโภค และการยกระดับโครงข่ายการคมนาคมขนส่งให้ได้มาตรฐาน ซึ่งประเด็นการพัฒนาที่ ๑ ยกระดับมาตรฐานการผลิตเกษตรปลอดภัย เกษตรอินทรีย์ให้มีมูลค่าเพิ่ม วัตถุประสงค์เพื่อเน้นให้เกิดการพัฒนาสินค้าสินค้าเกษตรปลอดภัยในผลผลิตเกษตรทุกประเภท นับตั้งแต่ ผลผลิตจากพืช ปศุสัตว์ และประมง ยกระดับสู่สินค้าเกษตรอินทรีย์ และส่งเสริมการแปรรูปให้มี คุณภาพและปลอดภัยต่อเกษตรกรและผู้บริโภค ปรับปรุงกระบวนการผลิตสินค้าเกษตรที่ลดการใช้สารเคมี พัฒนาพันธุ์พืชพันธุ์สัตว์ประมงและปัจจัยการผลิต จัดหา/พัฒนาแหล่งน้ำเพื่อการเกษตรการลดต้นทุนการผลิต เพิ่มมูลค่าผลผลิตทางการเกษตรและพัฒนาการ

แปรรูปสินค้าเกษตรให้มีความหลากหลาย และส่งเสริมการรวมกลุ่มเกษตรกร รวมทั้งวิสาหกิจชุมชน ส่งเสริมและสนับสนุนการตลาดในลักษณะการเชื่อมโยงเครือข่าย การรวมกลุ่มของเกษตรกรให้มีความเข้มแข็ง เพิ่มอำนาจในการต่อรองในตลาดสินค้าเกษตร ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย ขนาดเศรษฐกิจภาคเกษตรเพิ่มขึ้น ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๑๐ แนวทางการพัฒนา ได้แก่ การพัฒนาปัจจัยพื้นฐานด้านการเกษตรและพัฒนาเกษตรกร และปัจจัยพื้นฐานด้านการเกษตร ทั้งโครงสร้างพื้นฐานและบริหารจัดการน้ำ เพื่อการเกษตรและอุปโภค-บริโภค อย่างมีแบบแผนและเกิดประสิทธิภาพสูงสุด จัดระบบโซนนิ่ง (Zoning) พื้นที่เกษตร บูรณาการครบวงจร พัฒนาระบบการผลิตเกษตรยั่งยืน ระบบเกษตรและพัฒนาผลผลิตให้มีคุณภาพ ได้มาตรฐานให้มีความหลากหลายและลดต้นทุนการผลิต เพื่อนำไปสู่การแก้ไขปัญหาในพื้นที่ตำบลหนองกระทุ่ม อำเภอทัพทัน จังหวัดอุทัยธานี

โดยการศึกษาการใช้ประโยชน์ที่ดินตำบลหนองกระทุ่ม อำเภอทัพทัน จังหวัดอุทัยธานี ซึ่งได้จัดทำจากการวิเคราะห์ปัญหาต่าง ๆ ในตำบล จึงจำเป็นต้องใช้ข้อมูลสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ทั้งปัจจัยทางด้านกายภาพ เศรษฐกิจ สังคม และปัจจัยด้านนโยบายการบริหารจัดการพื้นที่มาวิเคราะห์ร่วมกันและจัดทำการวิเคราะห์ ปัญหาและความต้องการของเกษตรกรในพื้นที่ตำบล เพื่อให้ทราบถึงปัญหาและความต้องการในการใช้ที่ดินในปัจจุบัน โดยใช้การจัดกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (Participatory Rural Appraisal : PRA) เพื่อรับฟังความคิดเห็น ประเด็นปัญหา ความต้องการของเกษตรกร ข้อเสนอแนะแผนพัฒนาท้องถิ่นจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และความต้องการของเกษตรกรในตำบลหนองกระทุ่ม อำเภอทัพทัน จังหวัดอุทัยธานี เพื่อกำหนดกิจกรรมต่าง ๆ ตามภารกิจของกรมพัฒนาที่ดิน มาช่วยสนับสนุน และใช้เป็นแนวทางแก้ปัญหาที่พบในพื้นที่อย่างเป็นระบบ เกิดผลในทางปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพ และเป็นรูปธรรม ดังนั้น จึงได้จัดทำแผนการใช้ที่ดินตำบลหนองกระทุ่ม อำเภอทัพทัน จังหวัดอุทัยธานีขึ้น เพื่อเป็นแนวทางสู่การจัดทำแผนการใช้ที่ดินเพื่อศึกษาการใช้ประโยชน์ที่ดินของตำบลหนองกระทุ่ม ให้ใช้ที่ดินได้อย่างเหมาะสมกับสภาพพื้นที่และศักยภาพของที่ดิน

๓. วัตถุประสงค์

๓.๑ เพื่อศึกษา รวบรวมการใช้ประโยชน์ที่ดิน วิเคราะห์สถานภาพทรัพยากรดิน/ที่ดิน และความต้องการพัฒนาทางการเกษตรของชุมชนในพื้นที่ตำบลหนองกระทุ่ม อำเภอทัพทัน จังหวัดอุทัยธานี

๓.๒ เพื่อประเมินคุณภาพที่ดินและวางแผนการใช้ประโยชน์ที่ดินด้านการเกษตร สำหรับพืชเศรษฐกิจหลักในพื้นที่ตำบลหนองกระทุ่ม อำเภอทัพทัน จังหวัดอุทัยธานี

๓.๓ เพื่อกำหนดแผนและขอบเขตการใช้ประโยชน์ที่ดินตามศักยภาพของทรัพยากรดิน ในการแก้ไขปัญหาการใช้ประโยชน์ที่ดินในพื้นที่ตำบลหนองกระทุ่ม อำเภอทัพทัน จังหวัดอุทัยธานี

๔. ขอบเขตการศึกษา

๔.๑ ศึกษาในพื้นที่ขอบเขตตำบลหนองกระทุ่ม อำเภอทัพทัน จังหวัดอุทัยธานี

๔.๒ ศึกษาสภาพพื้นที่ ทรัพยากรธรรมชาติ การประเมินคุณภาพที่ดิน กำหนดเขตการใช้ที่ดินและแนวทางการใช้ประโยชน์ที่ดินตามศักยภาพของทรัพยากรดินจากความต้องการของชุมชนและเกษตรกร

๔.๓ กำหนดเขตเกษตรกรรมของตำบลหนองกระทุ่ม และกำหนดแผนการใช้ที่ดิน เพื่อจัดทำเป็นแนวทางการใช้ประโยชน์ที่ดิน เพื่อนำไปสู่การแก้ปัญหาในการใช้ที่ดินของชุมชนและเกษตรกร

๕. ระยะเวลาและสถานที่ดำเนินการ

ระยะเวลา ดำเนินการตั้งแต่เดือน ระยะเวลา ๑ ตุลาคม ๒๕๖๕ – ๓๐ กันยายน ๒๕๖๖

สถานที่ดำเนินการ ตำบลหนองกระทุ่ม อำเภอทัพทัน จังหวัดอุทัยธานี

๖. ผู้ดำเนินการ

๖.๑ นางสาวณิชา แสงฉวี ตำแหน่ง นักวิชาการเกษตรปฏิบัติการ มีหน้าที่ การติดต่อประสานงาน ศึกษารวบรวมข้อมูลปฐมภูมิ และทุติยภูมิ วิเคราะห์ศักยภาพของพื้นที่ จัดประชาคม การจัดกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน(PRA) สังเคราะห์ข้อมูล ปัญหาและความต้องการของ ชุมชนด้านการพัฒนาที่ดินจากการจัดทำกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (PRA) ประเมินคุณภาพที่ดิน สำหรับพืชเศรษฐกิจ กำหนดเขตการใช้ที่ดิน พร้อมจัดทำแผนที่และเขียนรายงาน (ร่าง) แผนการใช้ที่ดิน ตำบลหนองกระทุ่ม ฉบับสมบูรณ์ ปฏิบัติงาน ๑๐๐ เปอร์เซ็นต์

๗. ขั้นตอนและวิธีการดำเนินงาน

๗.๑ รวบรวมข้อมูลปฐมภูมิ และข้อมูลทุติยภูมิ ประกอบด้วย

๗.๑.๑ ด้านกายภาพ ได้แก่ ทรัพยากรดิน ทรัพยากรน้ำ ทรัพยากรป่าไม้ ภูมิอากาศ สภาพการใช้ ที่ดิน เขตป่าไม้ตามกฎหมายและมติคณะรัฐมนตรี ฯ

๗.๑.๒ ด้านเศรษฐกิจสังคม ได้แก่ การถือครองที่ดิน ลักษณะทางเศรษฐกิจของตำบล จำนวน ประชากร ฯ เพื่อใช้เป็นเกณฑ์ในการตัดสินใจในการกำหนดเขตการใช้ที่ดิน

๗.๑.๓ ด้านนโยบายและข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ยุทธศาสตร์ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและ สังคมแห่งชาติฉบับที่ ๑๓ ยุทธศาสตร์ภาค แผนพัฒนากลุ่มจังหวัด แผนพัฒนาจังหวัด แผนพัฒนาการเกษตร และสหกรณ์ แผนพัฒนาท้องถิ่น ๔ ปี ขององค์การบริหารส่วนจังหวัด และองค์การบริหารส่วนตำบล ฯ

๗.๑.๔ จัดทำแผนที่ข้อมูลเบื้องต้นของตำบลหนองกระทุ่ม (๑ : ๒๕,๐๐๐)

๗.๒ จัดทำกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (Participatory Rural Appraisal : PRA) ในการจัดทำแผน โดยเกษตรกรในพื้นที่ร่วมเสนอความคิดเห็น ประเด็นปัญหาต่าง ๆ ความต้องการขององค์การปกครอง ส่วนท้องถิ่น และเกษตรกรในพื้นที่ ยอมรับที่จะเข้าร่วม และแก้ไขปัญหาร่วมกัน เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ตรงกับปัญหา และวิธีการแก้ไขที่เป็นปัจจุบัน

๗.๓ ประเมินคุณภาพที่ดินตามการใช้ประโยชน์ที่ดินและศักยภาพของดินตำบลหนองกระทุ่ม อำเภอท่าวุ้ง จังหวัดอุทัยธานี ด้วยระบบ DPSIR (ตัวขับเคลื่อนแรงกดดันสถานะผลกระทบและรูปแบบ การตอบสนองของการแทรกแซง) ปัญหาหลักของตำบลหนองกระทุ่ม คือ

๗.๓.๑ ขาดแคลนแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร และเพื่อการอุปโภค บริโภค

๗.๓.๒ ความอุดมสมบูรณ์ของดินต่ำ

๗.๓.๓ ผลผลิตพืชต่ำ ต้นทุนการผลิตสูง

๗.๓.๔ เมล็ดพันธุ์ไม่ได้คุณภาพ

๗.๔ สรุปรวบรวมข้อมูลทั้งด้านกายภาพ ด้านเศรษฐกิจและสังคม ในพื้นที่ตำบลที่ดำเนินการเพิ่มเติม ตามประเด็นปัญหาและความต้องการให้ละเอียดยิ่งขึ้น โดยการสัมภาษณ์เกษตรกรเป็นรายบุคคล พร้อมสรุป ข้อมูลที่ได้เพื่อจัดทำสรุปเล่มรายงาน

๗.๕ จัดทำรูปเล่ม (ร่าง) แผนการใช้ที่ดินตำบล เสนอต่อสภาตำบล เพื่อบรรจุเป็นแผนตำบล หนองกระทุ่ม

๗.๖ ประชุมรับฟังความเห็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่อ (ร่าง) แผนการใช้ที่ดิน ร่วมกับองค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น เพื่อปรับปรุงแผนการใช้ที่ดินตำบลให้ตรงตามความต้องการในการแก้ไขปัญหา

๗.๗ นำแผนการใช้ที่ดินตำบลหนองกระทุ่ม ไปสู่การปฏิบัติ โดยกำหนดกิจกรรมต่าง ๆ ในการ จัดทำแผน เป้าหมายที่สำคัญคือ

๗.๗.๑ การที่สภาตำบล นำแผนการใช้ที่ดินที่มีกิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินเข้าไปบรรจุในแผน ๓ ปี โดยสภาตำบลมีมติรับรอง ซึ่งอาจมีการตั้งงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบลดำเนินการ เช่น งบซื้อ เมล็ดพันธุ์พืชคลุมดิน ซึ่งปลูกโดยเกษตรกรในพื้นที่ตำบลนั้น เป็นต้น

๗.๗.๒ กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินตามอำนาจหน้าที่ที่ระบุไว้ในกฎหมาย (มาตรา ๑๖ แห่ง พระราชบัญญัติพัฒนาที่ดิน พ.ศ. ๒๕๕๑) มีการปฏิบัติในเขตการใช้ที่ดินที่กำหนดในแผนการใช้ที่ดินเขตต่าง ๆ โดยมีงบประมาณดำเนินการในแต่ละปี

๗.๗.๓ กิจกรรมของส่วนราชการต่าง ๆ ที่จะสนับสนุนความต้องการของเกษตรกรและองค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น เช่น การผลิตพันธุ์ข้าว การชุดเจาะบ่อบาดาล การก่อสร้างแหล่งน้ำ เป็นต้น

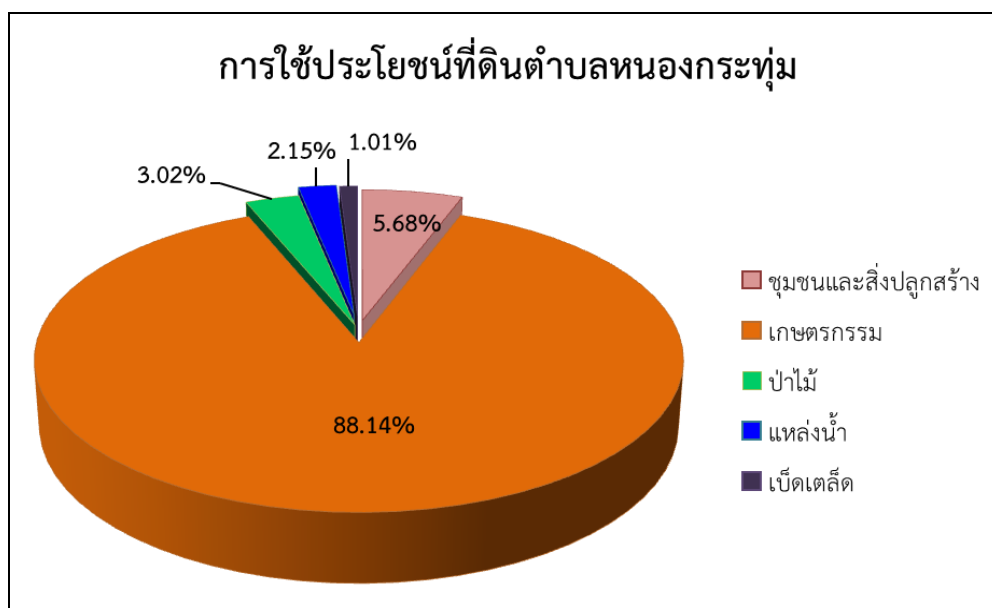
๘. ผลการวิเคราะห์/ผลการศึกษา

๘.๑ ตำบลหนองกระทุ่ม ตั้งอยู่บริเวณอำเภอทัพทัน จังหวัดอุทัยธานี มีเนื้อที่ ๖๙,๘๒๖ ไร่ สภาพสังคม โดยทั่วไป จากหลักฐานทะเบียนราษฎร์ของกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย ณ เดือนธันวาคม ๒๕๖๕ พบว่า ประชากรที่อาศัยในพื้นที่ตำบลหนองกระทุ่มมีประชากรรวม ๗,๓๑๑ คน เป็นประชากรชาย ๓,๖๑๕ คน เป็นประชากรหญิง ๓,๖๙๖ คน ความหนาแน่นโดยเฉลี่ย ๖๕.๔๔ คนต่อตารางกิโลเมตร มีจำนวนครัวเรือน ทั้งหมด ๒,๔๙๑ ครัวเรือน

๘.๒ พื้นที่ตำบลหนองกระทุ่ม มีลักษณะพื้นที่ทั่วไปส่วนใหญ่เป็นที่ดอน สภาพพื้นที่ราบเรียบถึงค่อนข้าง ราบเรียบ ลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อย และลูกคลื่นลอนลาด ด้านทิศตะวันตกเป็นพื้นที่ราบเชิงเขา ส่วนด้าน ทิศตะวันออกเป็นพื้นที่ราบลุ่ม เป็นส่วนหนึ่งของลุ่มน้ำสะแกกรัง มีแหล่งน้ำที่สำคัญ เช่น ห้วยยัดไผ่ ห้วยสาริกา ห้วยยา ห้วยรัง

๘.๓ สภาพภูมิอากาศเป็นสภาพอากาศร้อนชื้น ซึ่งแบ่งได้ ๓ ฤดู คือ ฤดูฝนเริ่มตั้งแต่เดือนพฤษภาคมถึง เดือนตุลาคม โดยได้รับอิทธิพลจากลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ จะพัดผ่านทะเลและมหาสมุทรนำไอน้ำขึ้นมาทำให้ มีอากาศชุ่มชื้นและฝนตกชุก ส่วนฤดูหนาวเริ่มตั้งแต่เดือนพฤศจิกายนถึงเดือนกุมภาพันธ์ โดยได้รับอิทธิพลจาก ลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งพัดเอาความแห้งแล้งและความหนาวเย็นลงมา สำหรับฤดูร้อนเริ่มตั้งแต่เดือน มีนาคมถึงเดือนเมษายนซึ่งมีอากาศร้อนและอบอ้าว จากการรวบรวมข้อมูลภูมิอากาศจากสถานีตรวจวัด กรมอุตุนิยมวิทยา เฉลี่ย ๓๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๓๖ - ๒๕๖๕)

๘.๔ สภาพการใช้ประโยชน์ที่ดินตำบลหนองกระทุ่ม อำเภอทัพทัน จังหวัดอุทัยธานี

ทรัพยากรป่าไม้ในตำบลหนองกระทุ่ม อำเภอกัปปัน จังหวัดอุทัยธานี จากการวิเคราะห์โดยระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ พบว่า มีพื้นที่ป่าไม้ทั้งหมด ๒,๑๐๗ ไร่ หรือร้อยละ ๓.๐๒ อยู่ในเขตป่าสงวนแห่งชาติป่าเขาหลวง มีทั้งสภาพป่าผลัดใบสมบูรณ์และป่าผลัดใบรอสภาพฟื้นฟูเพื่อรักษาความสมดุลของสภาพแวดล้อมและการใช้ประโยชน์ร่วมกันของชุมชน พื้นที่ในเขตป่าเหล่านี้จำนวนมากได้ถูกนำไปใช้ประโยชน์ในรูปแบบหรือวิธีที่ไม่เหมาะสม ไม่เป็นไปตามมาตรการหรือกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการใช้ประโยชน์จากที่ดินหรือทรัพยากรป่าไม้ โดยจำแนกเป็นป่าผลัดใบรอสภาพฟื้นฟู มีเนื้อที่ ๔๕๙ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๐.๖๖ ของพื้นที่ตำบล และป่าผลัดใบสมบูรณ์ มีเนื้อที่ ๑,๖๔๘ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๒.๓๖ ของพื้นที่ตำบล ซึ่งกระจายอยู่ทั่วตำบล

ตำบลหนองกระทุ่ม มีแหล่งน้ำตามธรรมชาติที่สำคัญ ได้แก่ ห้วยก้านยาว ห้วยยัดไส้ ห้วยยา ห้วยรัง และห้วยสาริกา แหล่งน้ำที่สร้างขึ้น ได้แก่ บ่อบาดาลราชการจำนวน ๔๓ แห่ง บ่อบาดาลเอกชนจำนวน ๑ แห่ง มีระบบประปาใช้ ร้อยละ ๗๐ และแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทานของกรมพัฒนาที่ดิน ขนาด ๑,๒๖๐ ลูกบาศก์เมตร ซึ่งก่อสร้างมาแล้วจำนวน ๒๗๕ บ่อ

๘.๕ ทรัพยากรดินในพื้นที่ตำบลหนองกระทุ่ม อำเภอกัปปัน จังหวัดอุทัยธานี ประกอบด้วย

๘.๕.๑ ชุดดินคลองขลุ้ง พบบริเวณพื้นที่ลุ่ม มีสภาพพื้นที่ราบเรียบถึงค่อนข้างราบเรียบ เกิดจากตะกอนน้ำพา เป็นดินลิกมาก มีการระบายน้ำค่อนข้างเร็ว น้ำซึมผ่านได้ช้า มีความอุดมสมบูรณ์ปานกลาง มีอินทรีย์วัตถุต่ำและแน่นทึบ มีเนื้อที่ประมาณ ๑,๒๓๒ ไร่ หรือร้อยละ ๑.๗๖ ของพื้นที่ตำบล

๘.๕.๒ ชุดดินหนองฉาง พบบริเวณพื้นที่ลุ่ม มีสภาพพื้นที่ราบเรียบถึงค่อนข้างราบเรียบ เกิดจากตะกอนน้ำพาที่มีวัตถุต้นกำเนิดจากหินแกรนิต เป็นดินลิกมาก มีการระบายน้ำค่อนข้างเร็ว น้ำซึมผ่านได้ปานกลาง มีความอุดมสมบูรณ์ปานกลาง มีเนื้อที่ประมาณ ๒๒,๑๔๔ ไร่ หรือร้อยละ ๓๑.๗๑ ของพื้นที่ตำบล

๘.๕.๓ หน่วยเชิงซ้อนของชุดดินที่พุ่ม และชุดดินหนองฉาง พบบริเวณพื้นที่ลุ่ม มีสภาพพื้นที่ราบเรียบถึงค่อนข้างราบเรียบ เกิดจากตะกอนน้ำพาที่มีวัตถุต้นกำเนิดจากหินแกรนิต เป็นดินลิกมาก มีการระบายน้ำค่อนข้างเร็ว น้ำซึมผ่านได้ปานกลาง มีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ เสี่ยงต่อการขาดแคลนน้ำสำหรับพืชในฤดูเพาะปลูก มีเนื้อที่ประมาณ ๓,๑๙๗ ไร่ หรือร้อยละ ๔.๕๘ ของพื้นที่ตำบล

๘.๕.๔ ชุดดินไพศาลี พบบริเวณพื้นที่ดอน มีสภาพพื้นที่ค่อนข้างราบเรียบถึงเนินเขา เกิดจากการผุพังสลายตัวอยู่กับที่ และ/หรือเคลื่อนย้ายมาเป็นระยะทางไกล ๆ โดยแรงโน้มถ่วงของโลกของหินไรโอไรท์ หินทัฟฟ์ และหินอัคนีในกลุ่มเดียวกันบริเวณที่ลาดเชิงเขา เป็นดินต้นถึงชั้นกรวดเหลี่ยมของแร่ควอตซ์หนาแน่นมาก ปริมาณและขนาดของควอตซ์เหลี่ยมจะเพิ่มมากขึ้นตามความลึก มีการระบายน้ำดี น้ำซึมผ่านได้ปานกลาง มีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ มีเนื้อที่ประมาณ ๖,๗๙๕ ไร่ หรือร้อยละ ๙.๗๔ ของพื้นที่ตำบล

๘.๕.๕ ชุดดินอุทัยธานี พบบริเวณพื้นที่ดอน มีสภาพพื้นที่ค่อนข้างราบเรียบถึงลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อย เกิดจากตะกอนน้ำพา ส่วนใหญ่เป็นตะกอนจากหินแกรนิตมาทับถมอยู่บนเนินตะกอนน้ำพารูปพัดหรือตะกอนน้ำระดับสูง เป็นดินลิกมาก มีการระบายน้ำดี น้ำซึมผ่านได้เร็วในดินชั้นบนและปานกลางในดินชั้นล่าง มีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ เนื้อดินค่อนข้างเป็นทราย มีเนื้อที่ประมาณ ๑๕,๐๘๕ ไร่ หรือร้อยละ ๒๑.๖๐ ของพื้นที่ตำบล

๘.๕.๖ ดินไพศาลีที่เป็นดินลิก พบบริเวณพื้นที่ดอน มีสภาพพื้นที่ค่อนข้างราบเรียบถึงลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อย เกิดจากการผุพังสลายตัวอยู่กับที่ และ/หรือเคลื่อนย้ายมาเป็นระยะทางไกล ๆ โดยแรงโน้มถ่วงของโลกของหินไรโอไรท์ หินทัฟฟ์ และหินอัคนีในกลุ่มเดียวกันบริเวณที่ลาดเชิงเขา เป็นดินร่วนละเอียดลิก มีการระบายน้ำดี น้ำซึมผ่านได้ปานกลาง มีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ มีเนื้อที่ประมาณ ๕,๐๘๖ ไร่ หรือร้อยละ ๗.๒๙ ของพื้นที่ตำบล

๘.๕.๗ ดินอุทัยธานีที่มีจุดประสีเทา พบบริเวณพื้นที่ดอน มีสภาพพื้นที่ค่อนข้างราบเรียบถึงลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อย เกิดจากตะกอนน้ำพา ส่วนใหญ่เป็นตะกอนจากหินแกรนิตมาทับถมอยู่บนเนินตะกอนน้ำพารูปพัดหรือตะกอนน้ำระดับสูง เป็นดินลิกมาก มีการระบายน้ำดีปานกลางถึงค่อนข้างเร็ว น้ำซึมผ่านได้เร็วในดินชั้นบนและปานกลางในดินชั้นล่าง มีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ เสี่ยงต่อการขาดแคลนน้ำสำหรับพืชในฤดูเพาะปลูก เนื้อดินปนทราย มีเนื้อที่ประมาณ ๑๙,๓๑๒ ไร่ หรือร้อยละ ๒๗.๖๖ ของพื้นที่ตำบล

๘.๖ กระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (Participatory Rural Appraisal : PRA)

๘.๖.๑ การวิเคราะห์ผลการจัดทำกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (PRA) สรุปสาระสำคัญได้ดังนี้

๑) ปัญหาหลักของตำบลหนองกระทุ่ม

- (๑) ขาดแคลนแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร และเพื่อการอุปโภค บริโภค
- (๒) ดินขาดความอุดมสมบูรณ์ ดินแข็ง
- (๓) ผลผลิตพืชต่ำ ต้นทุนการผลิตสูง
- (๔) เมล็ดพันธุ์ไม่ได้คุณภาพ
- (๕) เมล็ดพันธุ์ที่เก็บเกี่ยวแล้วไม่สามารถนำไปต่อยอดได้

๒) ความต้องการของชุมชน เกษตรกร และองค์การบริหารส่วนตำบลหนองกระทุ่ม

- (๑) แก้ปัญหาดินเสื่อมโทรมและฟื้นฟูความอุดมสมบูรณ์ของดิน ด้วยการปรับปรุงบำรุงดิน
- (๒) แก้ไขปัญหาการขาดแคลนน้ำ เพิ่มในพื้นที่กักเก็บน้ำ
- (๓) แก้ไขปัญหาราคาผลผลิต การประกันราคาผลผลิต
- (๔) เมล็ดพันธุ์ที่มีคุณภาพ ราคาไม่สูง
- (๕) ต้องการจัดทำที่เก็บพันธุ์พืช

๓) ที่มาของรายได้จากการเกษตรในปัจจุบัน

พืชเศรษฐกิจที่สำคัญของตำบลหนองกระทุ่มในปัจจุบัน ได้แก่ ข้าว ข้าวโพด มันสำปะหลัง และอ้อย

๘.๗ การวิเคราะห์ระบบ DPSIR (ตัวขับเคลื่อนแรงกดดันสถานะผลกระทบและรูปแบบการตอบสนองของการแทรกแซง)

การวิเคราะห์ภาพรวมในระบบ DPSIR แสดงให้เห็นว่าตำบลหนองกระทุ่ม มีปัญหาแหล่งน้ำไม่เพียงพอ ขาดแคลนแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร และความอุดมสมบูรณ์ของดินต่ำ การจัดการดินไม่เหมาะสมกับสภาพดิน ทำให้การปลูกพืชต้องใช้ต้นทุนสูงในการซื้อปุ๋ยเคมี และปัจจัยการผลิตต่าง ๆ สูงขึ้น เมล็ดพันธุ์ที่ใช้มีคุณภาพต่ำ เมื่อเก็บเกี่ยวแล้วไม่สามารถนำไปผลิตต่อยอดได้เพราะไม่มีที่จัดเก็บพันธุ์พืช ทำให้ผลผลิตที่ได้มีปริมาณต่ำ ราคาผลผลิตไม่แน่นอน มีผลกระทบต่อคุณภาพชีวิต

๙. สรุปและข้อเสนอแนะ

๙.๑ สรุป

จากการวิเคราะห์สถานภาพทรัพยากรดิน/ที่ดิน ในพื้นที่ตำบลหนองกระทุ่ม พบว่า เป็นดินร่วนปนทราย และดินร่วนปนดินเหนียวปนกรวด ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ สภาพเนื้อดินไม่อุ้มน้ำ แหล่งน้ำไม่เพียงพอสำหรับการเกษตรได้ตลอดทั้งปี รวมถึงเกษตรกรควรมีการปรับปรุงที่ดินและเปลี่ยนกิจกรรมการผลิตให้เหมาะสมกับที่ดิน เพื่อช่วยให้ได้ผลผลิตเพิ่มขึ้น ลดต้นทุนการผลิต เกษตรกรมีรายได้มากขึ้นอีกทางหนึ่งจากการวิเคราะห์ข้อมูลทางกายภาพ เศรษฐกิจ และสังคม พบว่าแผนการใช้ที่ดินตำบลหนองกระทุ่ม กำหนดออกเป็น ๖ เขตหลัก ได้แก่ เขตป่าไม้ เขตเกษตรกรรม เขตชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง เขตแหล่งน้ำ เขตพื้นที่อื่น ๆ เขตรักษาสมดุลของธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ดังนี้

๑) เขตป่าไม้ มีเนื้อที่ ๑,๘๒๗ ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ ๒.๖๒ ของเนื้อที่ตำบล เป็นเขตพื้นที่ที่อยู่ในเขตป่าตามกฎหมายและมติคณะรัฐมนตรี ได้แก่ พื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า อุทยานแห่งชาติ เขตป่าไม้ถาวร หรืออยู่ในพื้นที่ชั้นคุณภาพลุ่มน้ำชั้นที่ ๑A ๑B หรือ ๒ พื้นที่ในเขตนี้ส่วนใหญ่ยังคงสภาพเป็นป่าไม้บางบริเวณได้ถูกนำไปใช้ประโยชน์ในรูปแบบที่ไม่เหมาะสม ไม่เป็นไปตามมาตรการหรือกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการใช้ประโยชน์ของที่ดินหรือทรัพยากรป่าไม้ของพื้นที่นั้น ๆ ประกอบด้วย ๓ เขตรอง ได้แก่ เขตป่าไม้สมบูรณ์ มีเนื้อที่ ๑,๓๓๓ ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ ๑.๙๑ ของเนื้อที่ตำบล เขตป่าไม้เสื่อมโทรมมีเนื้อที่ ๑ ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ ๐.๐๐๑ ของเนื้อที่ตำบล และเขตพื้นที่พุ่มธรรมชาติมีเนื้อที่ ๔๙๓ ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ ๐.๗๑ ของเนื้อที่ตำบล

๒) เขตเกษตรกรรม มีเนื้อที่ ๖๑,๐๕๗ ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ ๘๗.๔๓ ของเนื้อที่ตำบล เป็นพื้นที่เกษตรกรรมซึ่งเขตนี้รวมถึงการทำกิจกรรมภาคการเกษตรอื่นที่นอกเหนือจากการปลูกพืชด้วย ประกอบด้วย ๕ เขตรอง ได้แก่ เขตเกษตรกรรมขั้นดี เขตเกษตรกรรมที่มีศักยภาพการผลิตสูง (ประเภทที่ ๒) เขตเกษตรกรรมที่มีศักยภาพการผลิตต่ำ เขตประมง และเขตปศุสัตว์

- เขตเกษตรกรรมขั้นดี พื้นที่เขตนี้มีศักยภาพในการผลิตมากที่สุดในตำบล เนื่องจากมีระบบชลประทาน สามารถส่งน้ำช่วยในการปลูกพืชเพื่อทำการเกษตรนอกฤดูฝน โดยเฉพาะข้าวนาปรังและพืชอายุสั้นได้เป็นอย่างดี และนอกจากนี้พบว่าดินในพื้นที่เขตนี้มีสมบัติที่เหมาะสมต่อการเพาะปลูกพืชแยกตามชนิดพืช ส่งผลให้มีศักยภาพของที่ดินที่เหมาะสมต่อการเพาะปลูกในระดับสูงถึงปานกลาง พบมากที่สุดในเขตทำนามีเนื้อที่ ๒๓๔ ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ ๐.๓๓ ของเนื้อที่ตำบล

- เขตเกษตรกรรมที่มีศักยภาพการผลิตสูง (ประเภทที่ ๒) พื้นที่เขตนี้มีศักยภาพในการผลิตรองจาก เป็นเขตที่ทำการเกษตรโดยอาศัยน้ำฝนเป็นหลัก ซึ่งส่งผลให้มีข้อจำกัดต่อการเพาะปลูกพืชด้านความชื้นที่พืชนำไปใช้ประโยชน์ ในส่วนของที่ดินมีศักยภาพในการผลิตอยู่ในระดับสูงถึงปานกลาง พบมากที่สุดในเขตทำนามีเนื้อที่ ๒๐,๘๕๒ ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ ๒๙.๘๖ ของเนื้อที่ตำบล

- เขตเกษตรกรรมที่มีศักยภาพการผลิตต่ำ พื้นที่เขตนี้ถูกกำหนดให้เป็นเขตเกษตรกรรมที่ต้องมีการดำเนินการแก้ไขปัญหาคือเป็นข้อจำกัดของการใช้ที่ดินเพื่อเกษตรกรรมต่าง ๆ การทำการเกษตรในเขตนี้อาศัยน้ำฝนเป็นหลัก มีศักยภาพในการผลิตอยู่ในระดับเหมาะสมเล็กน้อยถึงไม่เหมาะสม พบปัญหาทางกายภาพของดินที่สำคัญ เช่น เป็นดินตื้นซึ่งเป็นข้อจำกัดของการหยั่งรากพืชในการยึดลำต้นและการดูดซับธาตุอาหารพืชในดิน เนื้อดินเป็นทรายจัดซึ่งมีผลต่อความสามารถในการอุ้มน้ำ เป็นพื้นที่ที่มีความลาดชัน เป็นต้น จากข้อจำกัดการใช้ที่ดินดังกล่าวข้างต้นจึงจำเป็นต้องพัฒนาปรับปรุงและมีมาตรการเพื่อเพิ่มผลผลิตทางการเกษตรในพื้นที่ให้สูงขึ้น รวมถึงการป้องกันไม่ให้สภาพแวดล้อมเสื่อมโทรมจากการใช้พื้นที่ พบมากที่สุดในเขตทำนามีเนื้อที่ ๑๒,๙๙๒ ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ ๑๘.๖๑ ของเนื้อที่ตำบล

- เขตประมง มีเนื้อที่ ๘๐ ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ ๐.๑๑ ของเนื้อที่ตำบล เป็นเขตที่ทำกิจกรรมด้านการประมง ได้แก่ การเพาะเลี้ยงปลา

- เขตปศุสัตว์ มีเนื้อที่ ๒ ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ ๐.๐๐๓ ของเนื้อที่ตำบล ประกอบด้วย เขตโรงเรียนเลี้ยงสัตว์ โดยประเภทของโรงเรียนที่พบ ได้แก่ โรงเรียนเลี้ยงสัตว์ปีก

๓) เขตชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง มีเนื้อที่ ๓,๙๖๗ ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ ๕.๖๘ ของเนื้อที่ตำบล ประกอบด้วย ๓ เขตรอง ได้แก่ เขตชุมชน/สถานที่ราชการ เขตอุตสาหกรรม/แหล่งรับซื้อผลผลิต และเขตการใช้พื้นที่เฉพาะ

๔) เขตแหล่งน้ำ มีเนื้อที่ ๑,๕๐๐ ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ ๒.๑๕ ของเนื้อที่ตำบล ประกอบด้วย ๒ เขตรอง ได้แก่ เขตแหล่งน้ำตามธรรมชาติ และเขตแหล่งน้ำที่สร้างขึ้น

๕) เขตพื้นที่อื่น ๆ มีเนื้อที่ ๗๐๒ ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ ๑.๐๐ ของเนื้อที่ตำบล เป็นเขตที่มีลักษณะการใช้ที่ดินที่มีความเฉพาะ ได้แก่ พืชหญ้าสลับไม้พุ่ม/ไม้ละเมาะ พืชหญ้าธรรมชาติ พื้นที่ถม บ่อดิน

๖) เขตรักษาสมดุลของธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีเนื้อที่ ๗๗๓ ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ ๑.๑๑ ของเนื้อที่ตำบล มีการใช้ที่ดินเป็นป่าไม้ที่พบในพื้นที่เกษตรกรรม ซึ่งอยู่นอกเขตป่าไม้ตามกฎหมาย ส่วนใหญ่เป็นป่าผลัดใบรอสภาพฟื้นฟู ป่าผลัดใบสมบูรณ์

การจัดทำแผนการใช้ที่ดินตำบลหนองกระทุ่ม เพื่อใช้ในการขับเคลื่อนแผนการใช้ที่ดินตำบลหนองกระทุ่ม อำเภอทัพทัน จังหวัดอุทัยธานี โดยสถานที่พัฒนาที่ดินอุทัยธานีนำแผนการใช้ที่ดินตำบลหนองกระทุ่ม ไปเสนอต่อองค์การบริหารส่วนตำบลหนองกระทุ่ม เพื่อมีมติให้ร่วมมือกับกรมพัฒนาที่ดิน ดำเนินการกิจกรรมต่าง ๆ ที่กำหนดไว้ในแผนฯ ๕ ปี และได้รับการเชื่อมโยงสู่แผนพัฒนาตำบล โดยมีงาน/โครงการ/กิจกรรมดังนี้

เป้าหมายการดำเนินงานและงบประมาณ ตำบลหนองกระทุ่ม อำเภอกำแพงแสน จังหวัดสุพรรณบุรี แผน ๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๖-๒๕๗๐)

เขตการใช้ที่ดิน	งาน/โครงการ/กิจกรรม	หน่วย นับ	เป้าหมาย					รวม	งบประมาณ					รวม	หน่วยงาน รับผิดชอบ
			๒๕๖๖	๒๕๖๗	๒๕๖๘	๒๕๖๙	๒๕๗๐		๒๕๖๖	๒๕๖๗	๒๕๖๘	๒๕๖๙	๒๕๗๐		
	๑. การปรับปรุงบำรุงดิน													๓,๗๐๙,๒๖๐	
เขตทำนา/เขตปลูก พืชไร่/ไม้ผล/ไม้ยืนต้น/พืช ทางเลือก	๑.๑ การส่งเสริมการผลิตและการใช้ สารอินทรีย์	ราย	๑๐๐	๑๐๐	๑๐๐	๑๐๐	๑๐๐	๕๐๐	๖๐,๐๐๐	๖๐,๐๐๐	๖๐,๐๐๐	๖๐,๐๐๐	๖๐,๐๐๐	๓๐๐,๐๐๐	พด.
	๑.๒ การพัฒนากลุ่มเกษตรกรใช้สารอินทรีย์ ลดการใช้สารเคมีทางการเกษตร	กลุ่ม	๔	๔	๔	๔	๔	๒๐	๑๓,๖๐๐	๑๓,๖๐๐	๑๓,๖๐๐	๑๓,๖๐๐	๑๓,๖๐๐	๖๘,๐๐๐	พด.
	๑.๓ การจัดตั้งธนาคารปุ๋ยอินทรีย์	แห่ง	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑๓๓,๔๐๐	๑๓๓,๔๐๐	๑๓๓,๔๐๐	๑๓๓,๔๐๐	๑๓๓,๔๐๐	๖๖๗,๐๐๐	พด.
	๑.๔ การส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดินด้วย พืชปุ๋ยสด	ไร่	๑,๒๕๐	๑,๒๕๐	๑,๒๕๐	๑,๒๕๐	๑,๒๕๐	๖,๒๕๐	๑๘,๗๕๐	๑๘,๗๕๐	๑๘,๗๕๐	๑๘,๗๕๐	๑๘,๗๕๐	๙๓,๗๕๐	พด.
เขตทำนา/เขตปลูก พืชไร่/พืชทางเลือก	๑.๕ การผลิต-จัดหาเมล็ดพันธุ์พืชปุ๋ยสด	ตัน	๑๒	๑๒	๑๒	๑๒	๑๒	๖๐	๓๙๖,๑๐๒	๓๙๖,๑๐๒	๓๙๖,๑๐๒	๓๙๖,๑๐๒	๓๙๖,๑๐๒	๑,๙๘๐,๕๑๐	พด.
	๑.๖ การจัดหาปุ๋ยไนโตรเจน	ตัน	๕๐	๕๐	๕๐	๕๐	๕๐	๒๕๐	๘๕,๐๐๐	๘๕,๐๐๐	๘๕,๐๐๐	๘๕,๐๐๐	๘๕,๐๐๐	๔๒๕,๐๐๐	พด.
	๑.๗ การส่งเสริมการปรับปรุงพื้นที่ดินกรด	ไร่	๑๐๐	๑๐๐	๑๐๐	๑๐๐	๑๐๐	๕๐๐	๑,๕๐๐	๑,๕๐๐	๑,๕๐๐	๑,๕๐๐	๑,๕๐๐	๗,๕๐๐	พด.
เขตทำนา/เขตปลูก พืชไร่	๑.๘ การรณรงค์เฝ้าระวังและกำจัดวัชพืช อินทรีย์วัตถุและแร่ธาตุในดิน	ไร่	๑๐๐	๑๐๐	๑๐๐	๑๐๐	๑๐๐	๕๐๐	๓๔,๐๐๐	๓๔,๐๐๐	๓๔,๐๐๐	๓๔,๐๐๐	๓๔,๐๐๐	๑๗๐,๐๐๐	พด.
เขตเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ	๑.๙ การผลิตสารบำบัดน้ำเสียจากสารเร่ง ซูเปอร์ พด.๖	ไร่	๒๔	๒๔	๒๔	๒๔	๒๔	๑๒๐	๑,๐๐๐	๑,๐๐๐	๑,๐๐๐	๑,๐๐๐	๑,๐๐๐	๕,๐๐๐	พด.
	๒. การบริหารจัดการน้ำ													๒,๐๖๐,๐๐๐	
เขตทำนา/เขตปลูก พืชไร่/ไม้ผล/ไม้ยืนต้น/ พืชทางเลือก/ เขตเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ	๒.๑ การก่อสร้างแหล่งน้ำในไร่นานอกเขต ชลประทาน	บ่อ	๒๐	๒๐	๒๐	๒๐	๒๐	๑๐๐	๔๑๒,๐๐๐	๔๑๒,๐๐๐	๔๑๒,๐๐๐	๔๑๒,๐๐๐	๔๑๒,๐๐๐	๒,๐๖๐,๐๐๐	พด.
	๓. การฟื้นฟูและป้องกันการชะล้าง พังทลายของดิน													๓,๕๘๕,๐๐๐	
เขตทำนา/เขตปลูก พืชไร่/ไม้ผล/ไม้ยืนต้น/ พืชทางเลือก/ เขตเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ	๓.๑ การปลูกหญ้าแฝกเพื่อการอนุรักษ์ดิน และน้ำ	กล้า	๑๕๐,๐๐๐	๑๕๐,๐๐๐	๑๕๐,๐๐๐	๑๕๐,๐๐๐	๒๐๐,๐๐๐	๘๐๐,๐๐๐	๑๘๐,๐๐๐	๑๘๐,๐๐๐	๑๘๐,๐๐๐	๑๘๐,๐๐๐	๒๔๐,๐๐๐	๙๖๐,๐๐๐	พด.
เขตทำนา/เขตปลูก พืชไร่/ไม้ผล	๓.๒ การจัดระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ	ไร่	๒๑๐	๒๑๐	๒๑๐	๒๑๐	๒๑๐	๑,๐๕๐	๕๒๕,๐๐๐	๕๒๕,๐๐๐	๕๒๕,๐๐๐	๕๒๕,๐๐๐	๕๒๕,๐๐๐	๒,๖๒๕,๐๐๐	พด.

หมายเหตุ: งบประมาณที่กำหนดไว้นี้เป็นประมาณเบื้องต้น อาจมีการเปลี่ยนแปลงตามที่ได้รับการจัดสรรให้ดำเนินการ

๙.๒ ข้อเสนอแนะ

แผนการใช้ที่ดินตำบลหนองกระทุ่ม อำเภอกั๊ก จังหวัดอุทัยธานี ได้เกิดจากการรวบรวมข้อมูล ปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นที่มีผลต่อการทำการเกษตรในพื้นที่ การมีส่วนร่วมในการสังเคราะห์/การ วิเคราะห์ของชุมชน ความต้องการของเกษตรกร เป็นการสะท้อนสภาพปัญหาและการร่วมกันแก้ไขปัญหา ตลอดจนเกิดเป็นแผนการใช้ที่ดินที่เหมาะสมกับพื้นที่ตำบลหนองกระทุ่ม จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องมีการพัฒนา ปรับปรุง และมีมาตรการเฉพาะเพื่อเพิ่มผลผลิตให้สูงขึ้น รวมถึงต้องมีมาตรการอนุรักษ์ดินและน้ำเพื่อป้องกัน ไม่ให้เกิดความเสื่อมโทรมของระบบนิเวศซึ่งเกิดจากการใช้ที่ดิน เพื่อจกเป็นแนวทางการปฏิบัติเพื่อที่จะพัฒนา พื้นที่แก้ไขปัญหาอย่างทันทั่วทั้งและเป็นไปอย่างยั่งยืน ดังนั้น กิจกรรมที่กรมพัฒนาที่ดินจะดำเนินการตาม บทบัญญัติมาตรา ๑๖ แห่งพระราชบัญญัติพัฒนาที่ดิน พ.ศ.๒๕๕๑ และตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.๒๕๖๐ มาตรา ๗๒ (๑) ที่ได้บัญญัติให้มีการวางแผนการใช้ที่ดินให้เหมาะสมกับศักยภาพของที่ดิน ตาม หลักการพัฒนาอย่างยั่งยืน การแก้ไขปัญหาจะต้องดำเนินการทั้งตำบลควบคู่กันทั้งปัญหาการชะล้างพังทลาย ของดิน กับปัญหาการขาดแคลนน้ำ โดยจัดทำโครงการ “การพัฒนาที่ดินและน้ำที่เป็นระบบ” ทั้งพื้นที่ตำบลที่ รวมข้อเสนอในการแก้ไขปัญหา รวมถึงการจัดการพื้นที่ ได้แก่ การปลูกป่าเสริม สร้างฝายชะลอน้ำเพื่อรักษาน้ำ ให้อยู่ในพื้นที่ การขุดลอกคลอง ก่อสร้างสระน้ำ คลองส่งน้ำ คลองระบายน้ำหรือพนังป้องกันน้ำท่วม การขุด บ่อบาดาล ปรับปรุงดินเพิ่มความอุดมสมบูรณ์ของดิน ปรับรูปที่ดิน ปรับเปลี่ยนกิจกรรมการผลิต และการทำ ระบบอนุรักษ์ดินและน้ำเพื่อให้การใช้ที่ดินสามารถใช้พื้นที่ได้อย่างต่อเนื่องและเกิดประโยชน์ทั้งตัวเกษตรกร ชุมชน ในด้านเศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อม พร้อมทั้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการที่จะสนับสนุน ควรเข้ามา ดำเนินการและเป็นที่ปรึกษา ให้แก่เกษตรกรเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่เกษตรกรและเป็นที่ยอมรับ

๑๐. ประโยชน์ที่ได้รับ

๑๐.๑ สามารถเป็นแนวทางในการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติระดับตำบลให้มีความเหมาะสม กับศักยภาพพื้นที่ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด และสอดคล้องกับความต้องการของชุมชน รวมถึง แนวนโยบายของรัฐในระดับต่าง ๆ

๑๐.๒ เกษตรกร สามารถมีส่วนร่วมในการวางแผนการใช้ที่ดินของตนเอง ด้วยวิธีการที่เหมาะสม เพื่อ ก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด

๑๐.๓ เขตการใช้ที่ดินระดับตำบลหนองกระทุ่ม สามารถใช้เป็นฐานข้อมูลในการพิจารณากำหนด เป้าหมายการพัฒนาด้านเกษตรกรรมระดับตำบล เพื่อช่วยเพิ่มผลผลิตทางการเกษตร ลดต้นทุนการผลิต การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในตำบล และการใช้ทรัพยากรที่ดินอย่างยั่งยืน

๑๐.๔ สามารถใช้เป็นข้อมูลในการวางแผนพัฒนา ปรับปรุง และแก้ไขปัญหาด้านการผลิต การใช้ ประโยชน์ที่ดินของเกษตรกร องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง

ขอรับรองว่าผลงานดังกล่าวข้างต้นเป็นความจริงทุกประการ

ลงชื่อ.....

(นางสาวณิชา แสงฉวี)

ผู้ขอประเมิน

วันที่.....๒๘...../ พฤษภาคม / ๒๕๖๙

ขอรับรองว่าสัดส่วนหรือลักษณะงานในการดำเนินการของผู้เสนอข้างต้นถูกต้องตรงกับความ
จริงทุกประการ

ลงชื่อ.....

(.....)

ผู้ร่วมดำเนินการ

วันที่...../...../.....

ลงชื่อ.....

(.....)

ผู้ร่วมดำเนินการ

วันที่...../...../.....

ได้ตรวจสอบแล้วขอรับรองว่าผลงานดังกล่าวข้างต้นถูกต้องตรงความเป็นจริงทุกประการ

ลงชื่อ.....

(นายประทีป ชามะรัตน์)

ตำแหน่ง ผู้อำนวยการสถานีพัฒนาที่ดินอุทัยธานี

วันที่ ๒๘ / พฤษภาคม / ๒๕๖๕

(ผู้บังคับบัญชาที่ควบคุมดูแลการดำเนินการ)

ลงชื่อ.....

(นายวิรุธ คงเมือง)

ผู้อำนวยการสำนักงานพัฒนาที่ดินเขต ๙

วันที่ ๓ / กรกฎาคม / ๒๕๖๕

ข้อเสนอแนวคิดการพัฒนาหรือปรับปรุงงาน

ของ นางสาวณิชา แสงฉวี

เพื่อประกอบการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งนักวิชาการเกษตรชำนาญการ ตำแหน่งเลขที่ ๑๑๐๗
สถานีพัฒนาที่ดินอุทัยธานี สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 9

๑. เรื่อง การส่งเสริมให้เกษตรกรเห็นความสำคัญของการเก็บตัวอย่างดินวิเคราะห์เพื่อลดต้นทุนการผลิต

๒. หลักการและเหตุผล

กรมพัฒนาที่ดินได้มีบริการวิเคราะห์ตัวอย่างดินให้กับเกษตรกรที่สนใจรับการตรวจวิเคราะห์ดิน ซึ่งเกษตรกรสามารถรับบริการวิเคราะห์ดินได้ ทั้งจากการวิเคราะห์ดินจากชุดตรวจสอบดินภาคสนาม (LDD Test Kit) หมอดินตรวจดิน การวิเคราะห์ดินแบบออนไลน์ (E-service) และการส่งตัวอย่างดินทางห้องปฏิบัติการ (Lab) เพื่อให้ทราบถึงความอุดมสมบูรณ์และธาตุอาหารที่มีอยู่ในดินของพื้นที่เพาะปลูก ทราบถึงปัญหาของดินในการปลูกพืช พร้อมกับแนะนำในการแก้ไขปรับปรุงบำรุงดิน การใส่ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดินในปริมาณที่เพียงพอต่อความต้องการของพืช ทำให้ลดต้นทุนการผลิตของเกษตรกรรวมถึงเกษตรกรสามารถจัดการปรับปรุงบำรุงดินได้ด้วยตนเอง

ปัจจุบันปี พ.ศ. ๒๕๖๙ ราคาปุ๋ยเคมีนำเข้าเพิ่มสูงขึ้นอย่างมากตามราคาตลาดโลกรวมถึงราคาน้ำมัน จนเป็นปัญหาด้านต้นทุนการผลิตของเกษตรกร เกษตรกรส่วนใหญ่ยังมีการใช้ปุ๋ยเคมีไม่ถูกต้องตามศักยภาพของดินและตามหลักวิชาการ ผลผลิตของเกษตรกรลดน้อยลง และราคาดมผลผลิตตกต่ำ ทำให้เกษตรกรมีข้อจำกัดด้านการลงทุนเป็นอย่างมาก หากส่งเสริมให้เกษตรกรเห็นความสำคัญของการเก็บตัวอย่างดินเพื่อวิเคราะห์มากขึ้น รวมถึงใส่ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน จะทำให้เกษตรกรมีความรู้ความเข้าใจ สามารถนำคำแนะนำไปปรับใช้ในพื้นที่ร่วมกับการผลิตและการใช้สารอินทรีย์ซึ่งเป็นนวัตกรรมของกรมพัฒนาที่ดินได้อย่างถูกต้อง รวดเร็ว และลดต้นทุนการผลิตของตนเอง ได้อย่างยั่งยืน

๓. บทวิเคราะห์/แนวความคิด/ข้อเสนอ และข้อจำกัดที่อาจเกิดขึ้นและแนวทางแก้ไข

การส่งเสริมให้เกษตรกรเห็นความสำคัญของการเก็บตัวอย่างดินวิเคราะห์เพื่อลดต้นทุน ทางหน่วยพัฒนาที่ดินสามารถประชาสัมพันธ์ให้ความรู้ โดยการลงพื้นที่แนะนำเกษตรกรให้เห็นความสำคัญของการเก็บตัวอย่างดินที่ถูกต้อง และแนะนำการเข้าใช้งานแอปพลิเคชันหมอดินตรวจดิน (E-service วิเคราะห์ดินออนไลน์) ซึ่งหมอดินตรวจดิน (E-service วิเคราะห์ดินออนไลน์) เป็นระบบการให้บริการตรวจสอบดินโดยหมอดินอาสาที่เป็นเครือข่ายของกรมพัฒนาที่ดิน ทันสมัย สะดวก รวดเร็ว รองรับความต้องการตรวจสอบดินในระดับพื้นที่ได้มากยิ่งขึ้น สามารถเรียกดูแผนที่ธาตุอาหารและข้อมูลคุณภาพดินเพื่อประกอบการตัดสินใจเพื่อประสิทธิภาพการจัดการดินและปุ๋ยเชิงรุก เพื่อการใช้ประโยชน์ที่ดินได้อย่างเหมาะสม เนื่องจากสถานการณ์ในปัจจุบันราคาปุ๋ยเคมีที่เกษตรกรใช้อยู่มีราคาสูงขึ้นมาก จึงเป็นโอกาสดีที่จะยิ่งทำให้เกษตรกรหันมาสนใจเรื่องการใส่ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดินเพื่อลดต้นทุนการผลิตและการใช้ผลิตภัณฑ์จุลินทรีย์ที่เป็นนวัตกรรมของกรมพัฒนาที่ดินมากขึ้น เช่น สนับสนุนการเร่งซบเปอร์พด.ต่าง ๆ การปลูกพืชปุ๋ยสดเพื่อปรับปรุงบำรุงดินและเพิ่มความอุดมสมบูรณ์ให้กับดิน การปลูกหญ้าแฝกเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศทางภูมิศาสตร์ เช่น ข้อมูลแผนที่ชุดดิน แผนที่การใช้ประโยชน์ที่ดิน ทำให้ทราบลักษณะของดิน ชนิดของวัตถุต้นกำเนิดดิน ความอุดมสมบูรณ์ของดิน การใช้ประโยชน์ที่ดิน นำไปสู่การจัดการดินที่ถูกต้อง เหมาะสมตามชุดดินเพื่อลดต้นทุนการผลิตให้เกษตรกร

แนวทางในการส่งเสริมให้เกษตรกรเห็นความสำคัญของการเก็บตัวอย่างดินเพื่อวิเคราะห์ มีดังนี้

๑) เจ้าหน้าที่สถานีพัฒนาที่ดินนำข้อมูลแผนที่ชุดดิน มาวิเคราะห์สภาพพื้นที่เพื่อที่จะทำให้ทราบถึงปัญหาของดินแต่ละพื้นที่

๒) ประชาสัมพันธ์ให้เกษตรกรทราบปัญหาของดินและรวบรวมเกษตรกรที่มีความสนใจและต้องการปรับปรุงบำรุงดินอย่างจริงจังและต่อเนื่องเพื่อเพิ่มศักยภาพของดินให้เหมาะสมต่อการปลูกพืช

๓) ให้ความรู้แก่หมอดินอาสาเครือข่าย (หมอดินตรวจดิน) และเกษตรกรที่สนใจ ในด้านการเก็บตัวอย่างดินที่ถูกต้อง การใช้ชุดตรวจสอบดินภาคสนาม (LDD Test Kit) การแปลผลวิเคราะห์ดินและการประเมินความอุดมสมบูรณ์ของดินเบื้องต้น รวมถึงการให้ความรู้ในการเข้าใช้งานแอปพลิเคชันหมอดินตรวจดิน (E-service วิเคราะห์ดินออนไลน์)

๔) เจ้าหน้าที่สถานีพัฒนาที่ดินและหมอดินอาสาเครือข่าย (หมอดินตรวจดิน) ดำเนินการเก็บตัวอย่างดินเพื่อวิเคราะห์ธาตุอาหารพืชในดินและประเมินความเหมาะสมต่อการปลูกพืชในแต่ละพื้นที่ โดยใช้ชุดตรวจสอบดินภาคสนาม (LDD Test Kit) เพื่อตรวจวิเคราะห์ดินและประเมินผลเบื้องต้น เพื่อความสะดวกรวดเร็ว รองรับความต้องการตรวจสอบดินในระดับพื้นที่ได้มากยิ่งขึ้น รวมถึงการส่งตัวอย่างดินไปยังห้องปฏิบัติการ (Lab) เพื่อให้ได้ผลวิเคราะห์และการแนะนำการใช้ปุ๋ยได้อย่างถูกต้องและแม่นยำ

๕) เจ้าหน้าที่สถานีพัฒนาที่ดินและหมอดินอาสาเครือข่าย (หมอดินตรวจดิน) ดำเนินการให้คำแนะนำการเข้าระบบตรวจสอบดินเพื่อการเกษตร (e-Service) ทำให้การรับผลวิเคราะห์ดินพร้อมทั้งคำแนะนำการจัดการดินในพื้นที่ของตนเองอย่างรวดเร็ว เพื่อให้ทราบถึงความอุดมสมบูรณ์ และปัญหาของดินในแปลงปลูกพืช พร้อมกับคำแนะนำในการแก้ไขปรับปรุงบำรุงดิน เช่น การใช้ปุ๋ย การใช้ปูน ปรับปรุงดินกรด เพื่อให้การปลูกพืชได้ผลผลิตเพิ่มมากขึ้น และมีคุณภาพที่ดีขึ้น รวมถึงสนับสนุนปัจจัยการผลิตด้านการพัฒนาที่ดิน เช่น หญ้าแฝก เมล็ดพันธุ์พืชไร่ ปุ๋ยพืชสด ไคโลไมต์ และสารเร่งพด.ต่าง ๆ เป็นต้น

๖. ติดตามผลการดำเนินการโครงการส่งเสริม โดยการเก็บข้อมูลผลผลิตทางการเกษตร รวมถึงรายได้ของเกษตรกร

๗. สรุปความสำเร็จในการส่งเสริมและพัฒนาโครงการให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

๔. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

๑. ทำให้เกษตรกรมีความรู้ในการพัฒนาดินในการเพาะปลูกเพิ่มขึ้น สามารถถ่ายทอดความรู้ให้กับเกษตรกรด้วยกันเองได้

๒. เกษตรกรใส่ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดินรวมถึงการปรับปรุงดินด้วยนวัตกรรมของกรมพัฒนาที่ดินที่ได้รับการสนับสนุน ทำให้ผลผลิตเพิ่มขึ้น ลดต้นทุนการผลิต และมีรายได้เพิ่มขึ้น และยั่งยืน

๓. โครงการฯ ประสบความสำเร็จและมีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น

๕. ตัวชี้วัดความสำเร็จ

๑. ร้อยละของเกษตรกรที่สนใจเก็บตัวอย่างดินเพื่อการวิเคราะห์เพิ่มขึ้นและมีความรู้เพิ่มขึ้น (เกษตรกรส่งตัวอย่างดินเพื่อวิเคราะห์มากขึ้น ๕๐ เปอร์เซ็นต์)

๒. เกษตรกรมีความรู้ ความเข้าใจในความสำคัญและประโยชน์ของการวิเคราะห์ดิน

ลงชื่อ.....

(นางสาวณิชา แสงฉวี)

ผู้ขอประเมิน

วันที่ ๒๘ / พฤษภาคม / ๒๕๖๔